



Nyhedsbrev til LO's amter og sektioner #1 / Januar 2005

#### Flere ressourcer til sektionerne

Der er brug for en professionel indsats lokalt for at indfri medlemmernes forventninger, lød det fra regionsmøde i Korsør

.....side 1

#### Struktur handler om indflydelse

LO-regionerne får færre opgaver, men demokratiet skal følge med, sagde deltagere på regionsmøde i Hillerød

.....side 5

#### Brug for viden Om mobning

13 af 15 mobbeofre kom i arbejde igen med støtte fra HK Århus og psykologer. Men det tog to år at overvinde traumer

.....side 9

#### Globalisering kan hjælpe u-lande

Men netværk er bedre end direkte investeringer til at løse fattigdomsproblemerne og skabe vækst, viser ny ILO-rapport

.....side 11

#### Ny debat om strukturen I

## Fokus på sektionerne i nye LO-regioner

**Med kommunalreformen rykker ansvaret for beskæftigelsen fra det regionale led til de nye større kommuner. Derfor skal tyngdepunktet i en ny tværfaglig struktur i højere grad flyttes over til LO-sektionerne, lød det fra det første af fem regionsmøder om LO's lokalstruktur**

Regeringens forslag til en kommunalreform har vendt op og ned på debatten om en ny tværfaglig lokalstruktur i LO.

På kongressen i 2003 var der bred tilslutning til, at de hidtidige amtsorganisationer skulle omdannes til LO-regioner, som også i fremtiden skulle have det overordnede ansvar for den faglige beskæftigelsesindsats.

Men på det Danmarkskort, som nu tegner sig, bliver der kun fem regioner til at tage over fra de nuværende 14 amter samt hovedstaden og Bornholm. De nye beskæftigelsesregioner skal kun tage sig af koordinerende opgaver på beskæftigelsesområdet. Til gengæld flyttes tyngdepunktet for den samlede indsats fra det regionale led og ud til de nye storkommuner – samt evt. kommunale samarbejder.

Disse ændringer kan ikke undgå at få konsekvenser for den faglige struktur. Derfor er der brug for en fornyet debat i LO-amter og -sektioner om det fremtidige tværfaglige samarbejde og om, hvordan opgaverne kan løses i en ændret politisk struktur.

#### Bedre vilkår for de ledige

Den 10. januar indledte LO en møderække i de fem nye politiske regioner, hvor de lokale fagforeninger er inviteret til at drøfte forskellige løsningsmodeller i lyset af kommunalreformen.

Det første møde fandt sted i Korsør for fagforeningsrepræsentanter fra Roskilde, Vestsjællands og Storstrøms amter. På mødet gennemgik LO-sekretær *Harald Børsting* de udfordringer, som fagbevægelsen står over for med den store kommunalreform. Han lagde ikke skjul på, at reformen vil stille store krav til den regionale og lokale faglige indsats fremover. Og det bliver ikke mindst de lokale LO-sektioner, der kommer i fokus i det fremtidige arbejde.

– Beskæftigelsen er et helt afgørende arbejdsområde for de faglige organisationer. Derfor må vi tilrettelægge vores indsats på en måde, så vi sikrer de bedst mulige vilkår for vore ledige medlemmer, sagde Harald Børsting i sit oplæg til de ca. 60 deltagere i regionsmødet i Korsør.

Han startede med at konstatere, at der efter reformen kun bliver fire regioner på beskæftigelsesområdet. Deres rolle begrænses til at koordinere og kontrollere, mens opgaven med at prioritere og dimensionere indsatsen placeres i de nye jobcentre, som kommunerne fremover skal have ansvaret for. Også økonomien flytter med ud i centrene, mens

LO-link

Nyhedsbrev til LO's amter og sektioner  
Udgives af Landsorganisationen i Danmark  
Islands Brygge 32 D, 2300 København S  
Tlf. 35 24 60 00, fax: 35 24 63 03,  
www.lo.dk, e-mail: link@lo.dk

Ansvarshavende redaktør: Hans Jensen.  
I redaktionen: Dorte Monggaard  
Layout og illustration: LO/Skønvirke.  
ISSN-nr.: 1398-4519



regionerne alene får visse midler, der kan fordeles til forebyggelse af flaskehalse og i forbindelse med større afskedigelser.

### Faglige netværk

Der er planlagt 40 såkaldte B-centre, hvor kommunerne sammen med det nuværende AF skal rådgive og vejlede de ledige, udarbejde aktive-ringstilbud, handleplaner m.v. Dertil kommer 10 særlige C-centre, hvor kommunerne selv skal stå for indsatsen. De såkaldte A-centre oprettes kun i de helt små kommuner og skal efter 6 måneder sende de ledige videre til B-centrene.

– LO vil kræve at få tre repræsentanter i de lokale beskæftigelsesråd. Men det er vigtigt, at LO-medlemmerne taler sammen på tværs. Indsatsen for de ledige må ikke stoppe ved kommunegrænserne, fastslog Harald Børsting. Han foreslog også, at der både regionalt og lokalt dannes faglige netværk, som kan følge op på beskæftigelsesindsatsen.

Samtidig rettede han en kraftig opfordring til repræsentanterne for de lokale fagforeninger om at vægte beskæftigelsesindsatsen meget højt.

– Hverken a-kasser eller fagforeninger kan holde til, at vi ikke gør vores yderste for at skaffe vore ledige medlemmer i job eller i gang med en uddannelse, tilføjede Harald Børsting.

### Færre fagforeninger

Mange forbund har i de senere år lagt de små lokalafdelinger sammen i større og mere bæredygtige enheder. Alene oprettelsen af 3F betyder, at der bliver ca. 200 færre fagforeninger landet over. Det baner vejen for, at fokus kan rettes mod LO-sektionerne frem for -regionerne. Det gælder først og fremmest for beskæftigelsesindsatsen, men også det tværfaglige arbejde i øvrigt, påpegede Harald Børsting.

På uddannelsesområdet er der mulighed for, at regionerne kan få en tværfaglig opgave i forhold til ungdomsuddannelserne. Med kommunalreformen overtages de af staten, men de politiske regioner får en række koordinerende opgaver i forhold til gymnasier og erhvervsskoler. Derimod bliver der ikke mulighed for faglig repræsentation i den lokale/regionale styring af efteruddannelserne. Også erhvervspolitikken skal fremover koordineres på regionalt plan, og her har både LO og Dansk Arbejdsgiverforening søgt om repræsentation.

Harald Børsting skitserede en ny model for det tværfaglige arbejde, som bygger på fem LO-regioner, der erstatter de nuværende 14 LO-amter, samt et antal LO-sektioner. Sektionerne skal dække samtlige kommuner, men må gerne være større en i dag. Økonomisk lagde han op til, at LO finansierer de nye regioner fuldt ud. Derimod skal fagforeningerne selv stå for de lokale sektioner.

Efter denne model skal regionerne omfatte alle fagforeninger. Derimod fastholdes kongresbeslutningen om, at det fremover vil være op til de lokale forbundsafdelinger at tilmelde sig sektionerne og betale et kontingent til det lokale tværfaglige arbejde

### Forslag til regional LO-struktur:

#### Nye opgaver

- Servicering og kvalificering af arbejdet i de regionale beskæftigelsesråd RBR
- Koordinering og servicering af de faglige repræsentanter – både i beskæftigelsesrådene og i nye vækstfora
- Oprettelse og af faglige netværk
- Koordinering af organisationspolitiske opgaver

#### Ny struktur

- Løsning af regionale opgaver kræver ikke trad. foreningsdannelse
- LO opretter og finansierer 5 regionale enheder
- På et årsmøde i hver region vælges medlemmer til tre LO-udvalg:
- Et beskæftigelsesudvalg, et organisationspolitisk udvalg samt et offentligt udvalg
- På årsmødet udpeges også repræsentanter til eksterne råd og udvalg m.v.
- Alle lokale fagforeninger kan deltage i arbejdet



## 48 lovforslag om kommunalreformen

Det er denne strukturmodel, som nu er lagt ud til debat rundt om i landet. Det sidste af de fem debatmøder holdes i Nordjylland den 3. februar – se listen over samtlige møder. Herefter vil den projektgruppe, som LO's hovedbestyrelse har nedsat om lokalstrukturen, tage stilling ud fra de synspunkter, der har været fremme i debatten.

Oprindeligt skulle sagen have været på hovedbestyrelsesmødet i december, men da den politiske struktur endnu var uafklaret, besluttedes det at udskyde sagen. Nu er alle 48 lovforslag om kommunalreformen ved at være klar til fremsættelse i Folketinget, og derfor sigtes der i LO-regi på, at den faglige struktur kan behandles på hovedbestyrelsens møde i marts.

Hvis det bliver nødvendigt at ændre LO's love, kan det komme på tale at ændre efterårets repræsentantskabsmøde til en ekstraordinær kongres.

Når beslutningen er truffet ventes det, at de nuværende LO-amter kan afvikles i løbet af 2006, så de nye LO-regioner og -sektioner kan være klar til at påtage sig de nye opgaver hurtigst muligt, inden kommunalreformen træder endeligt i kraft 1. januar 2007.

Læs hele projektgruppens debatoplæg på [http://www.lo.dk/smcms/Baggrundsstof/Samfund\\_og\\_oekonomi/LO-organisation/5654/Index.htm?ID=5654](http://www.lo.dk/smcms/Baggrundsstof/Samfund_og_oekonomi/LO-organisation/5654/Index.htm?ID=5654)

### Ny debat om strukturen II

## – Vi må følge med tiden

Fagbevægelsen står over for store udfordringer. Der bliver færre medlemmer, men samtidig stiller de større krav. Desuden øges konkurrencen fra organisationer og firmaer, som tilbyder andre former for service til lønmodtagerne.

Derfor er det nødvendigt at ændre og tilpasse den faglige struktur, så der også tages højde for det ny politiske Danmarkskort, påpegede *John Friedrichsen*, 3F, i sit indlæg på regionsmødet på Grand Park i Korsør.

Han er medlem af LO's projektgruppe og kunne på mødet erklære sig positiv over for det oplæg til en ny faglig struktur, som LO-sekretær *Harald Børsting* havde lagt frem. Han fremhævede, at det ny fagforbund også har været igennem en proces, hvor de hidtidige arbejdsopgaver var været til revision. Det har betydet, at nogle opgaver er faldet væk, mens kerneopgaverne er fastholdt.

– De regionale arbejdsmarkedsråd skal passes, og der skal stadig sendes gæstelærere ud på skolerne. Og vi vil også prioritere det politiske arbejde i de nye store kommuner. Men nogle driftsopgaver falder væk, og der bliver ikke plads til så mange store udviklingsprojekter, påpegede *John Friedrichsen*.

### Flere ressourcer til sektionerne

Han henviste til, at de tidligere 12 SiD-distrikter ikke var taget med over i det ny forbund. I stedet er der oprettet fem nye 3F-regioner. Til gengæld bliver der mere fokus på de 76 nye lokalafdelinger og det lokale tværfaglige arbejde. 3F er også indstillet på, at der fremover skal af-

**Den ny kommunalreform gik ikke fri for kritik. Men både LO-amter og -sektioner er klar til at ændre strukturen, så medlemmernes forventninger kan imødekommes**



sættes flere ressourcer til sektionernes arbejde. I den efterfølgende debat fastslog han, at 3F vil være en aktiv medspiller i det tværfaglige arbejde, og det vil være undtagelsen, hvis afdelingerne ikke er tilmeldt de lokale sektioner.

På regionsmødet var der desuden oplæg fra repræsentanter for LO-amterne og –sektionerne. HK-formand *Jorun Bech* fra LO Roskilde forudså, at kommunalreformen vil stille store krav til fagbevægelsen. Der er langt fra Nakskov til Køge Bugt og Sjællands Odde. – Men vi må følge med tiden. Det vigtigste er at sikre, at opgaverne bliver løst på en ubureaukratisk måde. Men sektionerne skal også være bæredygtige, tilføjede hun og tilkendegav, at HK Roskilde vil bakke op om en ny LO-sektion for Roskilde-området.

### For tidligt ude?

Amtsformand *Klaus Farnov*, LO-Storstrøms amt, der talte på LO-amternes vegne, kritiserede kommunalreformen. – Den løser ikke problemerne, og regeringens motiv har først og fremmest været at bane vej for mere udlicitering, sagde han bl.a. Han pegede på, at LO måske er lidt for tidligt ude med strukturændringer, og henviste til, at det ikke er endeligt besluttet, hvordan reglerne skal være for de nye B-jobcentre.

Klaus Farnov beklagede stærkt, at det bliver nødvendigt at nedlægge de nuværende LO-amter, som har opsamlet stor viden og ekspertise på mange områder. Omvendt forudså han, at de nye sektioner vil få svært ved at ansætte fast personale, derfor må de ikke blive for små. De store sektioner mente han sagtens kan klare sig – også uden LO's støtte.

Han så et stort behov for, at sektionerne igen bliver et anliggende for LO og atter omtales i LO's love. Endelig opfordrede han til, at den kommende LO-struktur sikrer solidariteten med udkantområderne.

### Lokalpolitiske udvalg

I den efterfølgende debat talte *Kurt O.S. Hansen*, LO Vestlolland, til fordel for store, bæredygtige sektioner med professionel arbejdskraft, som bl.a. skal oprette lokalpolitiske udvalg. – Det harmonerer bare ikke med, at forbundene har sagt, at det ikke må blive dyrere, tilføjede han.

*Susanne Henriksen*, LO Fakse-Rønnede, opfordrede til at prioritere uddannelsesområdet. Forbundene udpeger LO's repræsentanter, men det er nødvendigt at koordinere lokalt f.eks. i forhold til ungdomsuddannelserne. Der skal også være ressourcer lokalt til netværk og information, tilføjede hun.

*Jan Goltermann*, LO Greve-Solrød, opfordrede til at se nærmere på strukturen i omegnskommunerne. – Det er vigtigt med udvalg, der dækker alle kommuner. Men det kræver særlige løsninger, hvis der ingen lokale fagforeninger er.

### Behov for fælles retningslinier

*John Rosenquist*, LO Region Vestsjælland, så jobpatruljen som et eksempel på, at fagbevægelsen kan opnå gode resultater ved at arbejde sammen tværfagligt. – Jeg er stolt over jobpatruljen og glad for, at vi kom med.

### Forslag til lokal LO-struktur

#### Nye opgaver

- Koordinering af lokal beskæftigelsesindsats i forhold til de lokale beskæftigelsesråd LBR
- Oprettelse af faglige netværk
- Lokal politisk platform
- Organisationspolitiske opgaver
- Alle opgaver, som fagforeningerne selv ønsker løst lokalt

#### Ny struktur

- De lokale fagforeninger opretter LO-sektioner dækkende en eller flere kommuner efter behov
- anbefalede kriterier for de lokale sektioner:
  - Mere end 1 fagforening i sektionen
  - B-centre som omdrejningspunkt
  - Lokale arbejdskraftoplåde
  - Bæredygtighed
- Der formuleres et grundlag for LO-sektionerne
- LO-sektionerne fastsætter selv konvingentet



Men det var på et hængende hår, erkendte han, og tilføjede, at LO både har et juridisk og et moralsk ansvar over for de nuværende LO-amter.

*Rasmus Sørensen*, Dansk El-Forbund, mente, at det var optimistisk at forvente, at fagforeningerne selv ville tage hånd om sektionerne i fremtiden. – Der må være nogle fælles retningslinier, ellers tror folk ikke, at de behøver at betale til sektionerne, advarede han.

*Peer Mikkelsen*, Teknisk Landsforbund Storstrøms amt, frygtede en centralistisk model. Sektionerne kan ikke løse så mange opgaver, som de får pålagt udefra: FIU, arbejdsmiljø osv. Men når der bliver langt færre kommuner, skal der skabes nogle større og stærkere sektioner. Og det koster penge, tilføjede han.

### Nej til centralisering

I sit svar kom LO-sekretær *Harald Børsting* ind på mange af de problemstillinger, der blev rejst i debatten. Han fastslog, at det fremover bliver de lokale fagforeninger, der skal bære indsatsen, og at den økonomiske ramme, der er til rådighed, vil kunne bruges effektivt til at sikre større, men færre sektioner. Det kan også blive aktuelt at kunne danne netværk og koordinere i delregioner. Men han erkendte, at der bliver særlige problemer i forhold til de nye storkommuner, hvor der ikke ligger en fagforening.

Udover beskæftigelsesindsatsen opfordrede han til at satse på de organisatoriske opgaver også fremover. Sektioner og regioner må gå sammen om konkrete løsninger. Og han gav tilsagn om, at LO er parat til at yde assistance til omstillingsprocessen. Men centralisering er der ikke tale om – tværtimod, sluttede Harald Børsting, som i den forbindelse gav tilsagn om, at projektgruppen igen ville overveje at fastlægge tilmeldingskriterier for medlemmer af sektionerne.

### Ny debat om strukturen III

## Det handler om indflydelse

Den faglige struktur har allerede været på dagsordenen i flere år. Men vi tager gerne en tur mere for at sikre, at de faglige organisationer kan spille med i den ny kommunalstruktur. Det handler om at opnå den størst mulige indflydelse på de beslutninger, der skal træffes, og det kræver, at den faglige struktur modsvarer den politiske.

Sådan blev den overordnede konklusion, da faglige repræsentanter for den ny hovedstadsregion forleden var samlet i Hillerød for at diskutere den fremtidige LO-struktur. I mødet, som var det andet i en række på fem, deltog ca. 50 fagforeningsfolk fra LO Storkøbenhavn, LO Frederiksborg amt og Bornholm.

De faglige folk var langt fra begejstrede for det forlig, som regeringspartierne og Dansk Folkeparti har indgået om den kommunale struktur, og som nu skal udmøntes i ny lovgivning. Den største anke er, at reformen ødelægger det gode samarbejde omkring den regionale arbejdsmarkedsindsats, uddannelserne og erhvervspolitikken. Dermed trækker den

**Der var bred opbakning til projektgruppens debatoplæg på regionsmødet i Hillerød. Men mange deltagere efterlyste mere demokrati i de nye LO-regioner og bedre økonomi i sektionerne**



også tæppet væk under de nuværende LO-amter/regioner. De mister væsentlige opgaver, som ikke uden videre kan overtages af de fem nye regioner. De bliver for store, og samtidig tømmes de for indhold.

I stedet skal det faglige fokus rettes mod de nye storkommuner og de beskæftigelsescentre, som fremover får ansvaret for at få de ledige i arbejde.

### Sektionerne som spydspidser

Mens kritikken af kommunalreformen var skarp, var der overvejende ros til det debatoplæg, som LO's projektgruppe havde udarbejdet, og som tager højde for de forventede ændringer i den kommunale struktur. *Henning Blok Madsen*, Dansk Metal, der er medlem af projektgruppen, udtrykte dog håb om, at det på sigt vil være muligt at give de politiske regioner mere indhold, end der lige nu er udsigt til.

– Den faglige struktur må tage udgangspunkt i, hvordan vi servicere medlemmerne bedst. Metal vil også arbejde for større lokalafdelinger, som kan give en professionel service. Forbundet vil lægge pres på afdelingerne for at få dem til at oprette LO-sektioner lokalt og melde sig ind. Ellers får de ingen indflydelse på den lokale beskæftigelsesindsats eller i forhold til kommunerne. De spændende arbejdsopgaver i sektionerne vil i sig selv motivere til medlemskab - herunder f.eks. pendlerproblemer, understregede *Henning Blok Madsen*, som i øvrigt mente, at bopælskriteriet bør afskaffes.

– Hvis sektionerne skal være spydspidser fremover, kræver det et mere udbygget samarbejde. Men de må også have penge direkte fra LO, når de reelt skal løse LO-opgaver omkring B-centre m.v., sagde formanden for LO Helsingør, Græsted og Gilleleje *Vibeke Schmidt*. Hun gik ind for obligatorisk medlemskab – som det findes i LO Sverige – fordi det efter hendes mening vil give sektionerne øget magt og styrke. På regionalt plan så hun det som en svaghed ved projektgruppens forslag, at det ikke lægger op til en demokratisk foreningsdannelse som i dag.

### Kræver politisk mandat

På det punkt fik hun støtte fra amtsformand *Lissi Gyldendahl Pedersen*, Frederiksborg amt, som efterlyste en mere præcis beskrivelse af den regionale LO-struktur. Hun lagde vægt på de koordinerende opgaver i de nye regioner, som hun mente vil kræve et politisk mandat. Det gælder også udpegning til eksterne råd og udvalg m.v., som nødvendigvis skal være repræsentativt: LO skal fremover udpege 10 medlemmer for hele Sjælland inkl. hovedstaden til det regionale beskæftigelsesråd.

Hun forudser op til 29 A-centre og 10-15 B-centre på Sjælland efter reformen. Det bliver en stor mundfuld for den ny LO-region at udarbejde de strategiske oplæg om den erhvervs- og beskæftigelsespolitiske udvikling. Dertil kommer organisatoriske opgaver som f.eks. jobpatruljen. Derfor skal der være valg til det regionale led, fastslog *Lissi Gyldendahl*.

I den efterfølgende debat advarede *Ole M. Pedersen*, 3F, mod at tage energi og kompetence fra det lokale niveau. Han efterlyste ikke et diktat fra amtet eller LO. Men frivillighed om lokalt medlemskab er et forkert signal, advarede han.



*Kirsten Lyberg*, HK og LO Bornholm, argumenterede for, at Bornholm også fremover bør have særstatus. Bornholm ønsker at være en selvstændig enhed, men det er umuligt at spare mere, derfor bliver det nødvendigt med økonomi udefra. I forvejen er samtlige fagforeninger med i LO-amtet, og de betaler et af de højeste kontingent i landet. Hun forventede, at Bornholm får sit eget B-center for beskæftigelsesindsatsen.

### **Stort behov for koordinering**

*Joan Jensen*, LO København, var ikke glad for kommunalreformen, som stiller fagbevægelsen over for en vanskelig opgave. – Set i det lys er det et godt oplæg fra projektgruppen. I den ny struktur bliver der behov for megen koordinering, men den skal efter hendes opfattelse udføres af folkevalgte. Der skal være nogen, der kan tage ansvaret. Derfor er det ikke nok med et årsmøde og tre udvalg, påpegede Joan Jensen.

Hun mente, at projektgruppen må beskrive mere præcist, hvilke fordele der er ved at oprette frivillige sektioner. Men det er altid dem, der betaler, der i sidste ende bestemmer, hvad pengene skal bruges til, bemærkede hun.

*Niels-Jørgen Holm*, HK, var enig i sigtet med at undgå bureaukratisering af LO-regionerne. Opgaverne er meget få. Men han var enig i, at der er behov for også i fremtiden at kunne koordinere opgaverne inden for den nuværende amtsopdeling dvs. i delregioner. Det er også vigtigt at sikre, at udpegning til udvalgene bliver repræsentativ, understregede Niels-Jørgen Holm.

### **Politisk forum forsvinder**

*Peter Kay Mortensen*, LO Storkøbenhavn, omtalte resultatet af en spørgeskemaundersøgelse blandt fagforeningerne. Den viste bl.a., at der er basis for 3-4 store LO-sektioner i den nuværende hovedstadsregion. – I dag opleves LO-amtet som et politisk forum, der kan træde i karakter i konkrete sager om trafik, boligpolitik m.v., og det forsvinder i den ny struktur, sagde Peter Kay Mortensen.

Han oplevede et stort behov for et stærkt koordinerende led bl.a. til at udpege faglige repræsentanter. Det kræver, at man har et mandat, fastslog Peter Kay Mortensen, som også var fortaler for en demokratisk foreningsdannelse på regionalt plan. Desuden gik han ind for, at hovedstaden og Bornholm skal have en fælles struktur.

*Bent Rasmussen*, TIB, advarede mod for store enheder, for så er medlemmerne ligeglade. Han gik desuden ind for at decentralisere økonomien, så der også kanaliseres LO-midler til sektionerne.

### **Et stærkere signal**

På mødet i Hillerød var det LO-sekretær *Harald Børsting*, der lagde op til diskussion, besvarede spørgsmål og til slut afrundede den livlige debat. Han lovede at tage de synspunkter, der var fremkommet undervejs med tilbage til projektgruppen, så de kan indgå i de videre overvejelser.

– For mig står det klart, at dynamikken i den faglige struktur skal lægges i de nye LO-sektioner. Kommunalreformen placerer alle de centrale

velfærdsydelser – og altså også beskæftigelsen - i de nye storkommuner. Og det er sektionerne, der skal udpege til både A-, B- og C-centre. Derfor er det også her, fokus skal lægges, sagde Harald Børsting.

Han var enig i, at det skal signaleres stærkere, at det er vigtigt at være tilsluttet den lokale LO-sektion. Desuden var han positiv over for, at sektionerne også skal have del i den fælles økonomi, men det er hovedbestyrelsen, der beslutter, hvordan midlerne skal fordeles. Bornholm kan forvente en særordning.

Harald Børsting mente dog ikke, at alt står og falder med, hvor mange fastansatte der kan blive råd til i sektionerne. Der er også mulighed for at frikøbe formænd eller medarbejdere i de lokale fagforeninger, påpegede han. Desuden foreslog han, at der skal være en central pulje til lokale projekter i regi af EU's socialfonde o.a.

På det regionale plan gav han tilsagn om, at projektgruppen vil se nærmere på behovet for demokrati i den ny LO-struktur. Han mente dog, at medlemmerne af de tre udvalg, som skal vælges af fagforeningerne på årsmødet, vil have mandat til at løse opgaverne. Men han lovede, at dette punkt nu vil blive bedre beskrevet, og at det også vil blive uddybet, hvordan dialogen mellem LO, regioner og sektioner skal sikres i den ny faglige struktur.

## Regionsmøder om LO-strukturen



10/1 Region Sjælland (Vestsjælland, Storstrøm og Roskilde amter):  
Grand Park, Korsør

Indledere: John Friedrichsen, 3F, Jorun Bech, LO-sektion Roskilde, Klaus Farnov, LO Storstrøms amt

13/1 Region Hovedstaden (Frederiksborg amt, Storkøbenhavn, Bornholm): Frederiksborg Centret, Hillerød

Indledere: Henning Blok Madsen, Metal, Vibeke Schmidt, LO-sektion Helsingør, Lissi Gyldendahl Pedersen, LO Frederiksborg amt

18/1 Region Syddanmark (Fyn, Sønderjylland, Ribe og Vejle amter): Park Inn Vejle

Indledere: Mona Striib, FOA, Ernst Aaskov, LO-sektion Esbjerg, Bent Skovlund, LO Fyns amt

31/1 Region Midtjylland (Viborg, Ringkøbing og Århus amter): Tinghallen, Viborg

Indledere: Mette Kindberg, HK, Hans Halvorsen, LO-sektion Århus, Jens Vognsen, LO Viborg amt

3/2 Region Nordjylland (Nordjylland): Vejgårdshallen, Aalborg

Indledere: John Friedrichsen, 3F, Kaj Poulsen, LO-sektion Aalborg, Svend Erik Lang, LO Nordjyllands amt.



Psykisk arbejdsmiljø

## Ofre for mobning kommer tilbage i job

– Men de klarer det ikke ved egen hjælp, viser et banebrydende projekt, som HK Århus har stået for. Konklusionen er bl.a., at fagforeningerne skal i front, så de både kan hjælpe ofrene og forebygge mere mobning

Der er både gode og dårlige nyheder om mobning på jobbet. Først de gode:

- Mobning er i dag er kendt begreb på arbejdsmarkedet.
- Der findes betydelig mere viden end før både om mobning og om effektive svar på udfordringen.
- De fleste mobbeofre kan bringes tilbage i job. Men ikke ved egen hjælp
- Og der er gode penge for samfundet i at forebygge og sætte tidligt ind.

De dårlige nyheder er:

- Denne nye viden er slet ikke bredt nok ud. Især fagforeningerne ved for lidt til, at de kan hjælpe mobningsudsatte medlemmer effektivt.
- Og der er fortsat på arbejdsmarkedet stor berøringsangst og tabuisering omkring mobning som fænomen.

Denne status blev lagt frem på en stor mobbekonference i Århus før jul. Arrangør var HK i Århus, som igennem flere år har sat kraftig fokus på mobning og er blevet nationalt førende på dette felt.

### Mange er sårbare

– Problemet mobning er i væsentlig stigning. Arbejdspresset åbner for sårbare sider hos mange mennesker. 20 pct. af LO-medlemmerne siger, at tonen på arbejdspladserne er blevet for hård, sagde *Bernt Falkenkamp*, afdelingsleder i LO Danmark.

På konferencen appellerede han til arbejdsmarkedets parter om at indgå aftaler omkring forebyggelse af og indgreb over for mobning. Og *Jan Petersen*, socialdemokratisk ordfører og medlem af Folketingets arbejdsmarkedsudvalg, har lovet at genfremsætte et lovforslag, der giver ofre for mobning samme retsstilling som ofre for sexchikane eller chikane på grund af køn eller etnisk oprindelse. Konsekvensen vil være, at ofrene kan søge erstatning for chikane.

### Angst og nedtrykthed

HK/Handel i Århus er projektholder, og Koordinationsudvalget i Århus Kommune er hovedsponsor for projektet "Tilbage til Job", som netop er sluttet efter to år. Det er blevet ledet af *Inger Lise Eriksen-Jensen* fra HK, og projektsekretariatet i Århus har været med til at gennemføre det sammen med tre psykologer og en fysioterapeut. Mobningsforskeren, ph.d. i psykologi *Eva Gemzøe Mikkelsen*, har fulgt og evalueret "Tilbage til Job".

Oprindeligt deltog 15 mobningsramte. Ti af dem var kvinder, og deres gennemsnitsalder var 48 år. De havde alle måttet forlade deres arbejde efter måneders eller mere almindeligt års mobning. Alle havde ar på sjælen. De led af angst, nedtrykthed og apati. Deres selvværd og tro på



egne kvalifikationer var i bund. Skaderne kan i slemme tilfælde sammenlignes med såkaldt posttraumatisk stress, som optræder efter krig og katastrofer. Hvis de uforberedt var sendt tilbage i arbejde, ville de været røget ind i nye og værre nederlag.

Efter to års rehabilitering – psykisk og fysisk genopbygning gennem et intensivt kursus – er de 13 på vej tilbage til arbejdsmarkedet, på fuld tid eller i fleksjob. En skal på førtidspension, mens den sidste forlod projektet meget tidligt.

### **Gennembrud for rehabilitering**

Ingen af de 13 vender tilbage til deres gamle arbejdsplads. Nogle har endda skiftet branche undervejs. På de nye arbejdspladser, hvor de er startet i praktik, har de haft en resourceperson som starthjælper. Og de er blomstret vældigt op og har genvundet livsgnisten og troen på sig selv.

– Det er dejligt at se, at sådan et projekt kan gøre en forskel, sagde *Gerda Flint*, HK-formand i Århus, ved åbningen af konferencen. Senere supplerede Eva Gemzøe Mikkelsen med disse ord:

– Det er et enestående projekt og et fantastisk gennembrud for rehabiliteringen af mobningsramte. For ti år siden kunne disse mennesker ikke få hjælp.

Forskeren har sammenlignet projektgruppen med en kontrolgruppe af mobbede. Og der er registreret slående forskelle. I projektgruppen er der i modsætning til kontrolgruppen sket et betydeligt fald i psykosomatiske symptomer. Ofrene i projektet føler klart mindre stress og har både lært sig selv bedre at kende og fået positive jobberfaringer. Men de er stadig sårbare.

### **Fagforeninger ved for lidt**

Psykologen mener, at virksomhederne skal betale for den nødvendige rehabilitering. Men fagforeningerne skal også mere og hurtigere på banen. Og de skal vide, hvordan de kan støtte og vejlede et ramt medlem.

Inger Lise Eriksen-Jensen: – De ansatte i fagforeningerne skal sætte mere fokus på mobning og vide mere, så de kan hjælpe den enkelte bedre. Samtidigt skal fagbevægelsen generelt være mere opmærksom på mobning og satse på forebyggelse. I dag er der i fagforeningerne hverken nok fokus eller nok viden om arbejdsplads-mobning. Man kan godt spotte det, men for sjældent hjælpe folk videre.

Projektlederens ambition er, at den rehabilitering, der nu er prøvet af, skal ende som et tilbud til alle i Århus Kommune. Men den nødvendige finansiering til at fortsætte er endnu ikke på plads.

### **Mobning koster penge**

Hendes skøn er, at mellem 2 og 5 pct. af danskerne føler sig mobbet på jobbet. Hos HK i Århus fik man i slutningen af 1980'erne én henvendelse ugentligt om mobning på arbejdspladsen. Ti år senere var det én henvendelse hver dag. Og siden er der sket en yderligere stigning.



Alt sammen koster det samfundet milliarder i langvarigt fravær og massive overførsler til dem, som bliver hægtet af arbejdsmarkedet. Alene de 14, som gennemførte projektet i Århus, kostede de offentlige kasser 4,8 millioner skatteborgerkroner, fra de blev ledige, til de kom i gang igen. Og hvis de ikke var blevet hjulpet tilbage i job, ville regningen for den lille flok mennesker kunne løbe op i over 40 millioner kroner.

Den tale kunne *Niels Brøchner*, næstformand i Dansk Arbejdsgiverforening i Århus og medlem af det sociale koordinationsudvalg, udmærket forstå. På konferencen sagde han:

– Tempoet på arbejdspladserne er ved at nå grænsen. Vi skal skabe et ordentligt arbejdsmiljø, så der ikke sker mobning. Og hvis det alligevel forekommer, vil det være helt uacceptabelt.

Men Inger Lise Eriksen-Jensen forlanger mere af virksomhederne end det. De skal som led i forebyggelsen lade mobning indgå som et tema i en åben proces, så alle ansatte ved, hvad der er acceptabel adfærd, og hvad der ikke er det. Og alle skal vide, hvordan virksomheden vil agere, hvis mobning opstår.

Læs mere om projektet i Århus på [www.mobning.nu](http://www.mobning.nu)

#### Mobbefrie zoner

Velfungerende arbejdspladser, der vil stimulere samarbejde og trivsel, kan få gode råd på en ny hjemmeside fra Branchearbejdsmiljørådet Social & Sundhed.

Her findes en ny vejledning i, hvordan mobning kan undgås gennem en forebyggende indsats. Arbejdspladsen kan blive en mobbefri zone, hvis både ledelse og medarbejdere kender mobningens mekanismer og er gode til at kommunikere.

På hjemmesiden ligger også et styrkespil, som kan bruges til at igangsætte en konstruktiv debat om arbejdspladsens sociale liv. Det er et kortspil, der kan spilles af 2 personer.

Adressen er:

[www.personaleweb.dk/perl/  
q?po=publication&rm=zoom&id=4478405](http://www.personaleweb.dk/perl/?q?po=publication&rm=zoom&id=4478405)

#### Udvikling

## Globalisering er vejen til en mere lige verden

**Flere og flere virksomheder fra bl.a. Danmark flytter dele af produktionen til udviklingslandene. Direkte investeringer har dog ikke altid en positiv effekt, i de fattigste lande er netværk en bedre model - ILO har undersøgt nogle af globaliseringens konsekvenser for udviklingslandene**

Globalisering er andet og mere end Internet, billige flybilletter og friske eksotiske frugter til dessert. Begreber som Kyoto-aftalen, immigration og udflytning af arbejdspladser er blevet en del af vores hverdag. Hvad enten man vil eller ej, bliver alle påvirket af disse fænomener. Og i takt med at verden bliver "mindre", tvinges vi til at danne os en mening om mange forhold, som ellers ikke umiddelbart skulle kunne få betydning for os i Danmark. Det gælder ikke mindst det globale arbejdsmarked.

I oktober udgav Socialforskningsinstituttet en publikation om konsekvenserne herhjemme ved udflytning af dansk produktion. Men spørgsmålet er også, hvad der sker internationalt, når produktionen på en midtjysk kjolefabrik flyttes til Malaysia? Det fortæller ILO – FN's internationale arbejdsorganisation – om i en ny rapport.



## Globalisering i mange tempi

Der er meget stor forskel på, i hvor høj grad de enkelte ulande tiltrækker vestlige investeringer. Inden for tøjproduktion tiltrækker landene syd for Sahara i Afrika mindst med kun ca. 1 pct. af de samlede vestlige investeringer i ulande. Derimod tiltrækker landene i den østlige del af Asien flest med ca. 70 pct. af investeringerne. Faktisk står 12 ulande for 75 pct. af alle ulandenes samlede tøjeksport.

Hvis man sætter eksport lig med globalisering, kan man altså tale om globalisering i mange tempi. Det betyder, at få ulande har vundet meget ved globaliseringen i form af arbejdspladser og generelt bedre økonomi. Mens mange af landene nærmest ikke har "opdaget" globaliseringen endnu.

De meget store regionale forskelle afspejler, hvor attraktive landene er at samarbejde med. Når virksomheder i Vesten kigger sig om efter samarbejdspartnere, ser de bl.a. på befolkningens uddannelsesniveau, minimumslønnen, hvilken type fagorganisering, der er, samt den teknologiske udvikling i landet.

Singapore er et eksempel på et u-land, der har opfyldt disse krav. Ved hjælp af en målrettet regering har landet klaret sig fantastisk godt og har bevæget sig væk fra den normale karakteristisk af et u-land.

## Netværk er bedst

Som bekendt er forholdene i ulandene også meget forskellige, f.eks. når det gælder befolkningens sammensætning: Hvor mange arbejdsdygtige 15-60-årige er der? Hvordan er klima og kultur, hvor mange kan læse og skrive, og hvordan er den teknologiske udvikling. Er landet stabilt, eller er der etniske uroligheder som i Sudan? På grund af alle disse forskellige forhold er det svært at generalisere om den økonomiske betydning for ulandene ved udflytning af produktionen fra Vesten. I rapporten finder ILO's eksperter dog frem til én generel tendens, som de forklarer således:

Udflytningen af produktionen fra Danmark til et udviklingsland kan ske på to måder: Enten ved en direkte investering, hvor den danske virksomhed overtager en eksisterende fabrik eller bygger en ny. Eller ved at lave en netværksaftale med en lokal virksomhed om at producere varerne for sig.

ILO-undersøgelsen dokumenterer, at der kun skabes vækst i ulandene ved indgåelse af netværksaftaler. Ved direkte investeringer i de fattigste ulande (f.eks. Kenya, Vietnam eller Indonesien) skabes der ikke engang flere arbejdspladser. Og ved direkte investeringer i mellemindkomstlande (f.eks. Brasilien, Ungarn og Malaysia) skabes der ganske vist flere arbejdspladser, men - ifølge rapporten - ikke generel positiv økonomisk effekt på sigt.

## Investeringer skaber mere ulighed i ulandene

I to ud af tre af de undersøgte ulande medfører direkte investeringer endvidere større forskelle mellem rig og fattig. Forskellen opstår, fordi personer, der kan læse og skrive, eller som har en regulær uddannelse, bliver relativt mere værd end personer uden uddannelse. Den økonomiske fordeling internt i de enkelte ulande er historisk set blevet mere og mere ulige, og denne økonomiske ulighed vil - ifølge rapportens forfattere - ofte medføre sociale spændinger og politisk ustabilitet.

### Faktaboks B

*"Et øjeblik - du stilles om til Indien"*

I England flytter flere og flere virksomheder deres servicefunktioner til udlandet. 16 af de største banker og forsikringselskaber har således flyttet callcentre til Indien. Kreditselskabet Kent Reliance har både flyttet halvdelen af deres telemedarbejdere til Indien - hvor også ansøgningsskemaerne til lån bliver behandlet, efter at de er scannet ind i England og sendt elektronisk til Indien. Den største drivkraft for at udlægge telecentre er de billigere personaleomkostninger. Hvor en gennemsnitlig telemedarbejder i England tjener knap 14.000 kr. pr. måned plus bonus, er lønnen i Indien 1700 kr. pr. måned plus bonus. Endvidere er inderne mere engageret i deres job. Forsikringselskabet Norwich Union har både telecentre i England og i Indien, og dets indiske telecentre behandler 40 pct. flere opkald pr. måned end det forventede mål.

Mange britiske kunder er dog ikke begejstrede for udlægningen af telecentre. Kunderne klager over indernes accent, og over at der kan opstå uenigheder i telefonen pga. kulturelle forskelle.

Kilde: The Mail on Sunday, 31. oktober 2004



Mindsker globalisering så verdens fattigdom? Det spørgsmål kan ikke besvares med et simpelt ”ja” eller ”nej”. Svaret afhænger både af, hvilken type aftale den vestlige virksomhed laver i ulandet, og af de specifikke forhold i det enkelte land. De vigtigste faktorer er her uddannelsesniveaet, og om det er et fattigt eller mellemindkomst u-land.

Overordnet kan det siges, at lande der deltager i den internationale handel står langt bedre end lande, der vælger at være mere isolerede. Rapporten konkluderer altså, at hvis det sker på den rigtige måde, kan globalisering være helt afgørende for at komme en del af verdens fattigdom til livs.

Der er allerede sket noget. Den gode nyhed er således, at det i rapporten anslås, at andelen af fattige i verden er faldet med 3 pct. i perioden fra 1987 til 1998.

### Internationalt fokus

For at sikre bedre forhold i ulandene er det nødvendigt med internationalt fokus på problemet. I foråret udkom den første rapport fra The World Commission med titlen ”A Fair Globalization”. Kommissionen er bl.a. oprettet på initiativ af ILO. For at sikre mangfoldighed i kommissionens arbejde valgte man at have to formænd: En kvinde fra nord – Finlands præsident – og en mand fra syd – Tanzanias præsident. Kommissionens øvrige medlemmer kommer fra en lang række lande og omfatter bl.a. en nobelprismodtager.

Det er initiativer af denne slags, der er nødvendige for at sikre en globalisering, som alle kan få glæde af. Det er helt naturligt, at debatten i den midtjyske by ved udflytningen mest går på konsekvenserne for de danske arbejdspladser. Men samtidig kan det være gavnligt at diskutere, hvilken betydning udflytningen får i ulandet, både overordnet og for den enkelte arbejdstager.

### Bogliste

”Understanding Globalization, Employment and Poverty Reduction”, Redigeret af Eddy Lee og Marco Vivarelli. ILO/MacMillan 2004

”A Fair Globalization”, World Commission 2004

”Lukning og Indskrænkning af Virksomheder”, Peter Pico Geerdsen m.fl., Socialforskningsinstituttet 2004. Se evt. pressemeddelelse via dette link <http://www.sfi.dk/sw16310.asp>

Hvis du vil læse om lønmodtagernes grundlæggende rettigheder i både industrialiserede og udviklingslande, kan du gøre det her:

<http://www.ilo.org/dyn/declaris/DECLARATIONWEB.INDEXPAGE>

**Faktaboks A:** De 12 ulande, der tilsammen står for 75 pct. af alle ulandes tøjeksport. 176 ulande deler de resterende 25 pct.

Land	procent
Kina . . . . .	13,2
Korea . . . . .	11,7
Taiwan . . . . .	11,2
Singapore . . . . .	9,4
Mexico . . . . .	7
Malaysia . . . . .	5
Thailand . . . . .	4
Hong Kong . . . . .	3
Brasilien . . . . .	2,8
Indien . . . . .	2,5
Indonesien . . . . .	2,4
Tyrkiet . . . . .	1,8